GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 181. Duminecă 30 Septemvre (12 Octomvre) 1884.

Nou Abonamentŭ la „Gazeta Transilvaniei.“

Cu I Octomvre st. v. 1884 se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România şi streinătate:** pe trei lunĭ 9 francĭ, pe şése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ, ca sĕ binevoiască a-şĭ reînoi de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterea ḑiarului sĕ nu se întrerupă.

REDACŢIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Braşovŭ în 29 Septemvre (11 Oct.)

Kossuth se plânse ḑilele trecute într'una din multele scrisorĭ, ce le adreséză din esiliulŭ sĕu voluntarŭ soţilorŭ sĕĭ de principii din Ungaria, că spiritulŭ de corpŭ, care trebue sĕ unéscă tóte mădularele naţiunei într'o mare ideă, a peritŭ ḑintre Maghiarĭ şi că acésta este o urmare a politicei demoralisătóre actuale.

Abstrăgêndŭ dela principiele, ce le profeséză exdictatorulŭ dela Berracione cu privire la relaţiile Ungariei cu Austria, trebue sĕ-i dămŭ dreptate până la unŭ punctŭ órecare.

Politica de aḑĭ, care îmbată poporulŭ cu veninulŭ fanatismului de rassă şi nu se sfiesce a declară în ḑiua mare, că libertatea nu-o póte înţelege decâtŭ numai pentru Maghiarĭ; ér décă ar aduce folosŭ şi altorŭ popóre din statŭ, atuncĭ îi preferă mai bine unŭ absolutismŭ maghiarŭ: acésta politică demoralisătóre a făcutŭ pe cei mai mulţĭ Ungurĭ se-şĭ uite de marele idealurĭ ale libertăţii, carĭ trebue sĕ conducă orĭ şi ce poporŭ setosŭ de progresŭ şi de cultură.

Décă politica regimului actualŭ a făcutŭ sĕ decadă spiritulŭ de corpŭ între Maghiarĭ, ea nu a rĕmasŭ făr' de efectŭ nicĭ asupra acelora, carĭ se ţinŭ de marea maioritate a iloţilorŭ din acestŭ statŭ.

Sĕ ne întrebămŭ înainte de tóte, unde este spiritulŭ adevĕratŭ naţionalŭ ce legá la 1848, în timpulŭ luptei pentru libertate, tóte mădularele naţiunei nóstre românescĭ?

Ni se strînge inima de durere când, privindŭ în jurulŭ nostru, vedemŭ decadenţa acestui spiritŭ pe tótă linia.

Marea ideă a conlucrărei comune pentru binele naţionalŭ proclamatŭ la 3 (15) Maiu 1848 pe câmpulŭ libertăţii, pare că a rĕmasŭ aḑĭ numai o piă dorinţă, ce se esprimă din când în când la ocasiunĭ solemne fără de a se mai pune în practică.

Odinióră căpeteniele nóstre preoţescĭ şi mirenescĭ se întreceau în fapte, carĭ sĕ dovedéscă lumei, că una şi nedespărţită este naţiunea română şi că toţĭ fiii ei suntŭ decişĭ a murí mai bine, decâtŭ a renunţá la libertatea şi la drepturile ce competŭ Românilorŭ.

Ce vedemŭ însĕ astăḑĭ?

Pare că emulaţiunea nobilă de odinióră s'a prefăcutŭ într'unŭ detestabilŭ servilismŭ; pare că fruntaşii naţiunei nóstre n'ar mai fi preocupaţĭ decâtŭ numai de persónele lorŭ şi de micele interese ḑilnice, ce stau în legătură cu persónele lorŭ.

Idea cea mare a libertăţii naţionale pare că a devenitŭ unŭ anachronismŭ. Ea mai resuflă icĭ colo din câte o cuvêntare séu din vr'unŭ articulŭ de ḑiarŭ, dér pentru viaţa de tóte ḑilele a primitŭ epitetulŭ de „nepracticĕ,“ — unii o declară chiar periculósă, pentrucă aşa ḑicŭ şi stăpânii ḑilei — şi „cine sĕ se pună cu stăpânii?“

Astfeliu, se 'nţelege, că resultatulŭ luptelorŭ nóstre trebue sĕ fie fórte micŭ.

Noi nu vremŭ decâtŭ sĕ trăimŭ ca Românĭ, cu drepturĭ naţionale ca şi Maghiarii în acestŭ statŭ, în acéstă monarchiă. La acéstă ţintă nu vomŭ ajunge însĕ nicĭ odată făcêndŭ complimente stăpânilorŭ ḑilei, ci trebue sĕ le impunemŭ prin unirea şi energia nóstră.

Se întêmplă óre acésta?

Avemŭ mari drepturĭ de recâştigatŭ, drepturĭ ce au fostŭ călcate în picióre. Dér avemŭ de apĕratŭ şi drepturi ce ne-au mai rĕmasŭ, în a cărorŭ posesiune ne aflămŭ aḑĭ de faptŭ. Cum ni le apĕrămŭ?

Semnalarămŭ septemâna trecută pericululŭ ce ameninţă autonomia bisericei nóstre române greco-orientale prin neorênduelile, ce se ivescŭ în funcţiunea regulată a constituţiunei bisericescĭ. Accentuarămŭ că fiii bisericei nu dovedescŭ destulŭ zelŭ şi destulă activitate.

Ce facŭ de altă parte fiii bisericei nóstre române unite? Şi acésta biserică are dreptulŭ ei de autonomiă, recunoscutŭ în anii din urmă în specialŭ de cătră Pontificele romanŭ. De ce nu se mai mişcă nimicŭ în sînulŭ acestei bisericĭ pentru validitarea autonomiei prin întroducerea sinodalităţii. La 1882 s'a ţinutŭ ultimulŭ sinodŭ provincialŭ la Blaşiu. Se mai trécă încă ḑece anĭ fără de nicĭ unŭ resultatŭ visibilŭ, după cum trecură dela sinodulŭ provincialŭ din 1872? Nu se mai află bărbaţĭ în biserică, carĭ se aibă curagiulŭ a face sĕ se respecte drepturile ei?

Sĕ nu uitămŭ că scólele nóstre stau sub scutulŭ şi îngrijirea bisericilorŭ nóstre. In ce spiritŭ se va cresce generaţiunea nóstră viitóre, décă cei ce suntŭ chiămaţĭ a conduce scólele nóstre vorŭ fi lipsiţĭ de acelŭ sântŭ spiritŭ ce a înflăcăratŭ pe marii lorŭ antecesorĭ? Şi ce scutŭ ne va puté oferì biserica décă ea singură nu se mai póte apĕrá de volniciele celorŭ dela putere?

CRONICA ḐILEI.

Partidele diferite din dieta ungară se ocupă acum cu proiectele de rĕspunsŭ la discursulŭ tronului. Comitetulŭ partidei guvernamentale a însărcinatŭ pe Dr. Max Falk, redactorulŭ ḑiarului »Pester Lloyd«, cu compunerea proiectului de adresă. In comitetulŭ de adresă alŭ partidei independenţei şi cea dela 1848 a propusŭ Danielŭ Irányi proiectulŭ sĕu. Mai ântêiu se accentuéză în acestŭ proiectŭ necesitatea, ca Ungaria se devină independentă, ceea ce, se ḑice, n'ar alteră drepturile şi interesele împĕratului şi a ţĕrilorŭ de sub stăpânirea împĕratului. După aceea se cere neamênatŭ reforma camerei magnaţilorŭ în spiritulŭ liberalismului şi alŭ democraţiei. Proiectulŭ condamnă în fine proiectata prelungire a periódei legislative. Mai ântêiu, sĕ se esecute strictŭ legea electorală, care dealtmintrelea are lipsă de o revisuire. Elŭ pledéză mai departe pentru introducerea votărei secrete la alegerĭ şi pentru împuternicirea curiei regescĭ de a judecá în tóte afacerile electorale şi se declară cu tótă decisiunea în contra plănuitelorŭ mĕsurĭ escepţionale, despre carĭ ḑice că nu suntŭ nicĭ-decum întemeiate în relaţiunile statului ungarŭ.

*

»Allgemeine Ztg.« din München primesce o corespondenţă din Pesta, care confirmă scirea, că baronulŭ Sennyey e destinatŭ a fi următorulŭ lui Mailath în postulŭ de Judex Curiae. Corespondentulŭ adauge: »Dlŭ Tisza nu va mai fi singurulŭ omŭ posibilŭ, care sĕ fie în stare a conduce frênele guvernului, precum a fostŭ pân'acum. Décă cabinetulŭ va fi ameninţatŭ în viitorŭ de vr'o crisă, de natură personală orĭ principiară, va fi posibilŭ ca Tisza sĕ fie înlocuitŭ, fără a se sacrificá tóte principiile de care se conduce guvernulŭ actualŭ. Br. Senneyey va puté atuncĭ se formeze unŭ cabinetŭ, care sĕ fie numai cu o nuanţă deosebitŭ de principiile guvernului de aḑĭ.«

*

O scrisóre publicată în »Temps« şi datată dela Bruxela ḑice, că este proiectată întrunirea unei conferenţe la Berlin, în causa Africei apusane. Vorŭ luá parte la ea, se ḑice, delegaţĭ ai Franciei, Angliei, Portugaliei, Spaniei, Statelorŭ nord-americane Olandiei şi Belgiei. Conferenţa probabilŭ va fi conchiămată la finea lunei lui Noemvre şi conformŭ unei înţelegerĭ anterióre între Germania şi Francia i se vorŭ aşterne trei puncte şi adecă: 1. Libertatea comerciului şi admiterea tuturorŭ paviliónelorŭ pe Congo. 2. Aceeaşĭ libertate pe Niger. 3. Necesitatea de a stabilí dreptulŭ de ocupaţiune alŭ acelorŭ teritorii, carĭ încă nu suntŭ supuse unui statŭ civilisatŭ. Se crede, că conferenţa va decide, că în viitorŭ fiecare ocupaţiune trebue sĕ fie în realitate efectuată, şi că va institui o comisiune internaţională analógă comisiunei dunărene.

Englesii au comisŭ în decursulŭ timpului multe şi mari pĕcate în contra popórelorŭ africane, pentru că faptele lorŭ nu le mai controlá nimenea pe lume. Ei erau domnĭ şi stăpânĭ absoluţĭ peste popórele africane. Astăḑĭ nu mai merge cum a mersŭ în trecutŭ, pentru că, cum vedemŭ, au începutŭ a se interesá şi popórele europene cu diplomaţii lorŭ de cestiunea africană. In conferenţa proiectată Francia póte pentru ântêia óră va merge mână în mână cu Germania. Marele cancelarŭ germanŭ voiesce sĕ reguleze şi sĕ asigureze colonisaţiunea germană în vestulŭ Africei şi sĕ se apere de lăcomia Englezilorŭ, carĭ vorŭ sĕ tragă tóte la sine.

*

Generalulŭ Gurko a fostŭ numitŭ membru alŭ consiliului imperialŭ rusescŭ. Se crede, că acésta s'a făcutŭ din causa reformelorŭ intenţionate pentru Polonia. Se ḑice că guvernulŭ rusescŭ a renunţatŭ la planulŭ de a suprimá limba polonă pe teritoriulŭ Vistulei şi voiesce a se mărginí la rusificarea provinciilorŭ nord-vestice. Noulŭ guvernatorŭ alŭ acestorŭ provincii Kochanov trece de unŭ representantŭ alŭ politicei de rusificare. Se vorbesce totodată că pe la finitulŭ anului se va convocá la Vilna unŭ congresŭ de episcopĭ, care va avé sĕ hotărască modulŭ de procedere în contra clerului catolicŭ de acolo.

CASATORIA POLITICA DINTRE BELGIA ŞI OLANDA.

Cu data de 2 Octomvre se scrie din Haga cătră „Soir:“

Sciţĭ că, în urma morţii de curêndŭ a prinţului de Orania, tronulŭ Olandei rĕmâne vacantŭ după mórtea actualului suveranŭ. Unica sa fică, princesa Vilhelmina, e numai de 4 anĭ şi tronulŭ tatăluĭ sĕu îĭ este asiguratŭ, sub regenţa mamei sale regina Emma, prin recenntele hotărîrĭ ale parlamentului şi consiliului de statŭ olandezŭ.

Cu atâta însă nu e mulţămitŭ regele. Prevĕḑêndŭ sfêrşitulŭ sĕu. a vrutŭ sĕ găsécă garanţii de stabilitate într'o căsătoriă politică.

Astă căsătoriă a fostŭ pregătită în véra acésta, cu ocasiunea visitelorŭ ce s'au făcutŭ între curţile din Haga şi Bruxela: căsătoria ar constituí unŭ actŭ politicŭ, a cărui realisare, firesce târḑiă dér posibilă, ar avé asupra relaţiunilorŭ internaţionale o contralovitură puternică.

Regele Belgilorŭ n'are fii şi moştenitorulŭ presumptivŭ alŭ tronului belgicŭ este nepotulŭ regelui Leopold,

prinţulŭ Baudoin, fiulŭ comitelui de Flandra şi alŭ princesei de Hohenzollern, nepóta împĕratului Germaniei, Căsătorindu-se têneruluŭ prinţŭ, care acumŭ e de 10 anĭ, cu mica princesă moştenitóre a Olandei, s'ar pregătí în acelaşĭ timpŭ unirea dinastică a Belgiei şi Olandei.

Vĕ potŭ afirmá, că negocierile în privinţa acésta au isbutitŭ definitivŭ; s'a hotărîtŭ în acelaşĭ timpŭ, ca angajamentele luate sĕ nu se dea publicităţii, din causa etăţii fidantaţilorŭ.

Convorbirile au fostŭ conduse personalŭ de comitesa de Flandra, o femee a cărei inteligenţă e la înălţimea ambiţiunei sale.

Viitorulŭ va dovedí, décă aceste combinaţiunĭ de o abilitate incontestabilă, au fostŭ făcute pe o basă solidă.

CORESPONDENŢĂ PART. DIN BUCOVINA.

Publicămŭ următórea corespondenţă, care, de şi ni se pare a fi scrisă pré pesimisticŭ, cu tóte acestea, din câte mai scimŭ şi noi, ne arată că periculŭ ce amenínţă pe Românĭ cu desnaţionalisare, e fórte mare.

De pe malulŭ Moldovei, Septemvre 1884.

In părţile locuite de Românii Austro-Ungariei se află un districtŭ, care nu de multă vreme erá curatŭ românescŭ, acuma însĕ începe şi acolo a se înrădăciná streinulŭ, ér Românulŭ néoşŭ, care a apăratŭ acea bucată de pămêntŭ prin secole cu sângele sĕu, a rĕmasŭ numai curatŭ de rîsulŭ lumei. Şi-a apĕratŭ cu bună sémă pămêntulŭ sĕu voiniceşte, căcĭ décă nu'lŭ apĕrá, apoi nicĭ nu putémŭ scí astădĭ, că acea parte locuită de Românĭ erá odinióră soră cu republica Vrăncenilorŭ. Multe suntŭ în adevĕrŭ causele, care au contribuitŭ în acea parte la decăderea şi degenerarea némului nostru, déră una din cele de căpetenia va fi şi următórea:

Presupunemŭ, că orĭ şi cine ştie, cine au fostŭ şi suntŭ astădĭ conducĕtorii poporului românŭ. Apoi sĕ vorbimŭ despre dênşii ceva în scurtŭ pentru că ei suntŭ capulŭ şi apoi vorba vechiă română: „Dela capŭ se împute peştele.« Orĭ sĕ nu mai vorbimŭ nimica de dumnélorŭ — ba sĕ facemŭ o încercare, în speranţă, că trebile se vorŭ îndreptá de acumŭ înainte, sĕ facemŭ publicului cetitorŭ întrebările următóre:

Cine ar fi în stare sĕ spuiă în ce locŭ preoţii romanĭ vorbescŭ în casă şi în familiă cu copii lorŭ nnmai în limbă streină, ignorândŭ şi isgonindŭ cu totulŭ pe cea română?

Cine ar putea gâcí, în care parte locuită de Românĭ preoţii şi învĕţătorii românĭ nu ţinŭ nicĭ măcarŭ o foiţă, şi décă facŭ acésta apoi ţinŭ şi plătescŭ numai diare streine, care combatŭ şi batjocoresŭ pe Românĭ, precum e »Tageblatt« din Viena, ér despre diarele române au declaratŭ, că n'au de unde, şi că ar fi suspiciosŭ şi patriotismŭ esageratŭ, dacă le-arŭ aboná; ér décă le-arŭ procurá cine ar putea spune, că toţĭ le înţelegŭ şi le citescŭ?

Câţĭ învăţătorĭ românĭ (calificaţĭ pentru limba română) o vorbescŭ bine, şi apoi câţĭ suntŭ de aceia, carĭ, décă din întêmplare ştiu limba română, se şi servescŭ de ea? — (O). — S'ar puté óre crede, că esistă unŭ unghiŭ locuitŭ de Românĭ, în care preoţii şi învăţătorii acestora s'au constituitŭ în societate perfectŭ germână, unde poţĭ aflá, că se simte, se vorbeşte, se gândeşte şi se citeşte în limba germână, numai româneşte nu?

Dar', cum am disŭ mai susŭ, în speranţă, că tóte se vorŭ îndreptá, nu voimŭ a descoperí tóte pĕcatele.

Meleti.

SCIRI MERUNTE.

Ni se scrie din Bucurescĭ: »D. I. C. Lugoşanu, cunoscutulŭ artistŭ din România, terminându-şĭ studiile dramatice în conservatorulŭ din Bucurescĭ, va plecá la Paris pentru a se înscrie la Conservatorulŭ de acolo. In trécĕtŭ artistulŭ se va oprí în Caransebeşŭ, Timişóra, Lugoşŭ şi Aradŭ pentru a dá câte o representaţiune declamatóre-musicală. Nu ne îndoimŭ că publiculŭ nostru va încurajá din tóte puterile pe junele artistŭ, care a obţinutŭ succese frumóse pe scena teatrală din Bucurescĭ şi Iaşĭ. D. Lugoşanu va esecutá în fiecare oraşŭ creaţiunea sa »Moţulŭ Carpaţilorŭ« şi va declamá unŭ monologŭ din »Hoţii« (Die Räuber), în care d. Lugoşanu a avutŭ celŭ mai mare succesŭ.« Artistulŭ este o veche cunoscinţă a Transilvaniei, Bănatului şi Bucovinei. Îi urămŭ succesŭ şi bună primire în tóte părţile.

—0—

Ministrulŭ instrucţiunei publice a numitŭ deja pe anulŭ scolarŭ 1884/5 comisarĭ pentru inspectarea scólelorŭ medii confesionale, pentru esercitarea supravegherii de statŭ a acelora, precum şi pentru a da raporturĭ în sensulŭ instrucţiunii publicate.

—0—

Toţĭ deputaţii românĭ din Bănatŭ şi Ungaria în numĕr de 12, se află în Pesta. Dintre acestia numai trei facŭ parte din partida naţională română: d-nii generalŭ Doda, Babeşŭ şi Truţa, ceilalţĭ suntŭ tisaiştĭ.

—0—

Astă seră trupa germană va representá »Ficele lui Hasemann,« piesă poporală originală în 4 acte de Adolf L'Arronge. Mâne seră se va jucá piesa „Studentulŭ cerşitorŭ.«

—0—

La 6 Octomvre s'a oficiatŭ în biserica Piariştilorŭ din Cluşiu unŭ serviciu divinŭ pentru sufletele celorŭ 13 Ungurĭ rebelĭ din 1848, carĭ au fostŭ spênduraţĭ în Aradŭ din ordinulŭ generalului austriacŭ Hainau. Bărbaţĭ şi dame, fruntaşii Cluşiului au asistatŭ la serviciu. Biserica erá îndesată de lume.

—0—

„L'Indép. roumaine« primesce o scrisóre, care adeveresce esactitatea amănuntelorŭ ce a datŭ deja în privinţa afacerei dela gara Predealŭ. Cei doi ungurĭ, carĭ au huiduitŭ pe Regele Carolŭ, se numescŭ: unulŭ Zonda János, celălaltŭ Lucacĭ Károly. Ei au fostŭ arestaţĭ de poliţiă până în minutulŭ când a venitŭ dela Bucurescĭ ordinŭ da'i eliberá.

—0—

Directorulŭ gimnasiului »Mateiu Bassarabu,« scrie »Buk. Tageblatt, «a făcutŭ trista observare, că băeţii din cl. III gim. trimitŭ celorŭ douĕ fetiţe, carĭ cercetéză aceeaşĭ clasă, epistole de amorŭ şi că unii dintre ei între óre sĕ sĕrută cu colegele lorŭ. Ba ce e mai multŭ, din causa gelosiei s'a întêmplatŭ şi o bătaiă destulŭ de seriósă între elevii, despre carĭ e vorba. Ingrijatŭ fiindŭ directorulŭ de morala acestorŭ băeţĭ şi a celorŭ douĕ fetiţe, a aşternutŭ ministrului de culte o rugare, ca se depărteze din clasă pe cele douĕ eleve. Se dice că elevii din numita clasă s'au întrunitŭ deunădile şi au hotărîtŭ sĕ înainteze şi ei o petiţiune la ministerŭ în care sĕ se róge, ca cererei directorului sĕ nu i se dea ascultare în nicĭ unŭ casŭ.

—0—

»România liberă,« care fusese până acum oprită de a trece Carpaţii, a fostŭ autorisată — se dice — de guvernulŭ din Pesta de a se trimite în Ungaria. Noi însă până acuma n'amŭ primit'o.

—0—

„L'Indép. roumaine« spune, că soldaţii regimentului 1 de geniu au începutŭ sĕ construiască forturile de la Mogoşóia şi Otopenĭ, care facŭ parte din fortificaţiunile ce se vorŭ ridicá împrejurulŭ Bucurescilorŭ.

—0—

Comitele Herbert Bismarck, în trecerea sa prin Parisŭ a visitatŭ pe ministrulŭ preşedinte francesŭ Jules Ferry.

—0—

Din Focea, în Bosnia se scrie, că capulŭ de bandiţĭ Ilie Ilicĭ a fostŭ împuşcatŭ de padurulŭ Vejo în strîmtórea Sutjesca. Tovarăşii lui Ilie Ilicĭ, în numĕrŭ de 4, au datŭ patru focurĭ asupra lui Vejo, dar' nu l'au nimeritŭ, căcĭ se adăpostise bine într'o tufă. Cei 4 bandiţĭ au fugitŭ, ér' Ilie Ilicĭ, care încă nu murise, a fostŭ transportatŭ de o patrulă, cu care s'a întorsŭ mai târdiu Vejo. Acesta va primí unŭ darŭ de 100 galbenĭ.

DREPTULU DE INSPECŢIUNE ALU GUVERNULUI
la scólele medii confesionale.

„Egyetértés" scrie următórele cu privire la instrucţiunea ministerului de culte şi instrucţiune publică, pe care amŭ publicat-o în »Gazetă« în dilele acestea:

»Instrucţiunea dă desŭ memoratului dreptŭ de inspecţiune, statoritŭ în principiu în legea pentru scólele medii, o formă care se estinde asupra tuturorŭ amĕnuntelorŭ. Instrucţiunea, deşi respectéză autonomia institutelorŭ confesionale, în generalŭ sĕmĕnă cu instrucţiunea făcută pentru directorii districtualĭ. Inspecţiunea se va estinde numai asupra scólelorŭ medii numite în actulŭ de delegare; şi acésta de sigurŭ s'a făcutŭ, ca sĕ nu se pară că guvernulŭ ar organisá o subordinaţiune biurocratică a scólelorŭ confesionale. Intr'altele însĕ inspecţiunea se întinde asupra întregei vieţĭ esterne şi interne a institutelorŭ. Peste totŭ delegatulŭ va avé sĕ purcédă, tocmai cum purcede directorulŭ districtualŭ în scólele aflătóre sub nemijlocita inspecţiune şi conducere a guvernului, cu singura esceptiune că dreptŭ de disposiţiune nu va avé, şi despre observările şi esperinţele sale numai va raportá guvernului; acesta însĕ pe basa reporturilorŭ va comunicá respectivelorŭ autorităţĭ superióre confesionale admoniţiunĭ binevoitóre, séu eventualŭ va puté chiarŭ şi admoniá seriosŭ institutulŭ, care va nesocotí cerinţele legei. N'avemŭ causă sĕ facemŭ reprobaţiunĭ mai esenţiale contra acestei instrucţiunĭ. Cine doreşce sincerŭ înaintarea învĕţămêntului nostru secundarŭ, sĕ n'aibă frică de esercitarea faptică a inspecţiunei. Controlarea nu va aduce daune institutelorŭ care 'şĭ vorŭ face datorinţa, ér unde s'a încuibatŭ negligenţa, controla va face sĕ i se simţă înfluenţa binefăcĕtóre. Divergenţă de părerĭ póte da eventualŭ ocasiune la conflicte neplăcute, cu deosebire din causă, că şcólele nóstre medii confesionale nu suntŭ dedate cu amesteculŭ din partea statului. Din acestŭ punctŭ de vedere instrucţiunea prin amĕruntele sale peste mĕsură va provocá póte şi órecare vrajbă, — prin amĕrunte carĭ póte erau şi de prisosŭ în aşa de mare mĕsură, deórece la inspecţiune vorŭ fi delegaţĭ bărbaţĭ specialiştĭ. Dar' tactulŭ, cu care s'au alesŭ representaţii guvernului pentru esamenele de maturitate, ne asigură încâtŭ-va, că instrucţiunea nu se va esplicá rĕu şi nu se va face abusŭ de ea. In adevĕrŭ totulŭ depinde de aceea, că cine vorŭ fi aceia, carĭ vorŭ fi delegaţĭ ca sĕ înspecteze institutele confesionale. Décă respectivii vorŭ întruní unŭ tactŭ finŭ cu profunde cunoscinţe speciale, atuncĭ estinderea înspecţiunei din partea statului asupra institutelorŭ confesionale va avé o înfluinţă încuragiatóre asupra institutelorŭ confesionale, pe carĭ în interesulŭ culturei nóstre ne arŭ plăcea (?) sĕ le vedemŭ înflorindŭ şi emulândŭ cu institutele statului, cu carĭ mare parte şi acumŭ se potŭ mĕsurá.«

1.

FOILETONŬ.

Influinţa limbei grece asupra desvoltării cuvintelorŭ şi asupra literaturei limbei latine.

Istoria literaturei limbilorŭ, dér mai cu sémă a limbilorŭ înşéşĭ, ne-a datŭ şi ne va mai dá încă multe şi pipăite dovedĭ, că fiecare limbă, ce succede pe alta în cultură, décă vine în mijlocită séu nemijlocită atingere cu aceea, adecă stândŭ poporulŭ, care vorbesce limba ce succede în literatură, cu acela, care vorbesce limba cultă, în privinţa geografică în mijlocită séu nemijlocită legătură, este absolutŭ cu neputinţă, ca limba necultă apucândŭ pe calea desvoltării sĕ se desvólte şi sĕ se cultive singură, nedependentă de aceea, care i-a premersŭ în cultură. — Este firea omului aşa, ca sĕ-şĭ sporéscă averea sa spirituală séu materială mai multŭ séu mai puţinŭ prin adopţiune de principii, de teorii, de sisteme, adecă imitândŭ mai multŭ séu mai puţinŭ dependentŭ pe alţii, cari i-au apucatŭ înainte. Şi limba nu este alta nimica decâtŭ unŭ productŭ organicŭ alŭ omului, care nâscêndu-se din spiritulŭ aceluia se forméză mai ântâiu după regulele spiritului, apoi, fiind-că ea se forméză cu ajutorulŭ organelorŭ trupescĭ de vorbire, trebue a se acomodá după legile acestorŭ organe, după legĭ fisiologice. Apoi fiind-că spiritulŭ este influinţatŭ séu că elŭ se lasă a se influinţá de relaţiunĭ esterne, locale, temporale, naţionale etc., pentru aceea acestea trebuescŭ considerate la espunerea însuşirilorŭ particulare séu a schimbăriorŭ, ce limba le-a suferitŭ din légĕnŭ séu în decursulŭ timpului. Pentru a ne convige de adevĕrulŭ celorŭ dise, avemŭ numai sĕ luămŭ în mână istoria limbei germane şi latine, şi vomŭ vedé, câtŭ de mare a fostŭ influinţa limbei latine asupra desvoltării celei germane. Pentru că abstrăgêndŭ dela terminii technicĭ în tóte ramurile de sciinţă, carĭ terminĭ, după chiar afirmaţiunea bărbaţilorŭ competenţĭ germanĭ, nu se potŭ dá, resp. nu se potŭ înlocuí prin alţii scoşĭ din tesaurulŭ limbei germane însĕşĭ, fără ca ei sĕ pérdă din valórea lorŭ limbistică, etimologică şi gramaticală, — chiar şi fraseologia germană este tare influinţată de cea latină. Câte-va esemple vorŭ fi de ajunsŭ spre a ilustrá acésta, ca: Meister (magister) cu derivatele sale, Gymnasium, Regiment, Regierung, General, Talent, ş. alt., apoi frase, ca: einer Sache (uti aliqua re) pe lângă eine Sache geniessen; sich jemandes pe lângă sich an jemanden erinnern (meminisse alicuius); sich jemandes pe lângă sich über jemanden erbarmen (miserere alicuius), ş. alt. Altŭ esemplu şi mai bătĕtorŭ la ochĭ ni-lŭ dă limba maghiară, care nu este de locŭ rudită cu cea latină, precum e cea germană ca una, care se ţine de grupa limbilorŭ indogermane, fiind-că ea chiar astădĭ, când învĕţaţii maghiarĭ au tradusŭ toţĭ terminii technicĭ, până chiar şi cei de farmaciă, în limba lorŭ, nu se póte şi nicĭ că-mĭ vine a crede, ce se va puté vre-odată emancipá de cuvintele streine (mai alesŭ latinescĭ) încetăţenite întrênsa din timpulŭ, când Maghiarii studiau, scriau şi aduceau legĭ numai în limba latină, ca: minis(z)ter, gymnasium, akadémia, vers, templom, kád, (cadus) oskola séu iskola (aceste douĕ cu forma puţinŭ schimbată) ş. alt. Ba nicĭ chiar de a primí acum cuvinte nouĕ streine, mai vêrtosŭ latine, nu se potŭ ferí scriitorii maghiarĭ, dér mai alesŭ diariştii; pentru că limba maghiară este tare departe îndĕrĕtulŭ celei germane, şi cu atâta mai vêrtosŭ înapoia celei latine.

Firea lucrului este aşa, că, precum omulŭ cultŭ influinţéză pe celŭ necultŭ, aşa şi unŭ poporŭ întregŭ barbarŭ séu necultŭ, chiar ca învingĕtorŭ şi prin urmare subjugătorŭ alŭ unui poporŭ cultŭ, este influinţatŭ astfelŭ de acesta, încâtŭ nu numai că-şĭ modifică, îşĭ forméză limba totdéuna după a celui cultŭ supusŭ de dênsulŭ, ci în multe casurĭ şi-o şi perde. Istoria popórelorŭ ne oferă destule esemple spre întărirea celorŭ dise aci

Totŭ astfelŭ a statŭ şi-a trebuitŭ sĕ sté lucrulŭ şi

ADUNAREA GENERALA A UNIVESITAȚII SASESCI.

In ședința Universitățiĭ dela 7 Octomvre n. s'a discutatŭ bugetulŭ. După ce s'au votatŭ pensiunĭ și salare de pomană în sumă de 5232 fl. $16^{2}/_{3}$, referentulŭ propuse ca sĕ se mai pună în bugetŭ ca adausŭ la salare suma de 114 fl. 50 cr. Comesulŭ, ca președinte, dice că aștéptă sĕ védă preliminate în bugetulŭ anului 1885 la rubrica »adausŭ la salare« și cele 2000 fl. carĭ până aci le-a luatŭ și dênsulŭ dela Universitate, ca o remunerațiune specială, dară acésta sumă Universitatea totdéuna a refusat'o atâtŭ predecesorului sĕu, câtŭ și dênsului din principiu. Președintele în urmă îșĭ ridică cuvêntulŭ și-șĭ descoperì în cestiunea acésta vederile sale principiale. După ce mai vorbescŭ Păcurariu și Zay în cestiunea celorŭ 2000 fl., mai reflectéză președintele la împutările ce le făcură oratorii guvernului și apoi pune suma la votŭ, care nu sĕ primesce.

După aceea referentulŭ propune, ca sĕ se priméscă ca dotațiunĭ pentru scóle și institute de învețămêntŭ numai 88,560 éră nu 89,060, respingêndu-se suma de 500 fl. pentru gimnasiulŭ catolicŭ din Brașovŭ. Se primesce împreună cu celelalte posturĭ propuse de comisiune.

După recapitulațiune se arată veniturĭ 185,567 fl. $50^{1}/_{3}$ cr., éră spese 193,270 fl. $34^{1}/_{6}$ cr. prin urmare unŭ deficitŭ de 7,702 fl. $83^{5}/_{6}$ cr.

După ce s'a terminatŭ discusiunea asupra bugetului pe anulŭ 1885 presentéză Dr. C. Wolff o representațiune către ministeriulŭ de interne, prin care se plânge Universitatea asupra ingerințelorŭ ministrului de interne în drepturile Universitățiĭ de a dispune asupra averii.

Pĕcurariu arată sub ce condițiunĭ admite, ca sĕ se amestece ministrulŭ și sĕ facă dreptate minoritățilorŭ asuprite. Dér nicĭ elŭ nu recunósce ministrului dreptulŭ absolutŭ de a dispune cum îi place încontra concluselorŭ Universitățiĭ. — In contra lui Pĕcurariu se ridică Zay și-lŭ combate, căcĭ nu admite ministerului amestecŭ sub nicĭ o condițiune.

După ce mai arată președintele ca representantŭ și organŭ alŭ guvernului părerea sa față cu procederea guvernului și îi mai reflectéză unii și alții dintre deputațĭ, căutândŭ sĕ restórne aserțiunile sale. După aceea se trece la desbaterea specială a representațiunii, care apoi se primesce.

In urmă s'a mai ținutŭ încă o ședință, în care Dr. Wolff, ca referentŭ, arată că ministrulŭ de culte și instrucțiune a trimisŭ două ordinațiunĭ către comesŭ, ca acesta sĕ stăruiéscă pe lângă Universitate, ca negreșitŭ sĕ se dea 4000 fl. pentru scólele catolice din protopopiatulŭ Sibiiului și propune sĕ se trimită la ministrulŭ instrucțiunii o representațiune, prin care sĕ arate, că din considerațiunĭ bugetare nu se póte împliní dorința ministrului. Pĕcurariu combate presiunea ce voesce sĕ o facă ministrulŭ asupra Universitățiĭ prin organulŭ guvernialŭ, și arată că astădĭ tóte confesiunile suntŭ egalŭ îndreptățite și nu mai esistă confesiunĭ privelegiate.

Pĕcurariu face propunerea ca Universitatea sĕ declare că nu póte sĕ prefere scólele romano-catolice, pentru care se interesézã ministrulŭ, căcĭ acésta ar fi în contra legei și a statutelorŭ Universitățiĭ și ar isolá principiulŭ egalei îndreptățirĭ a tuturorŭ comproprietarilorŭ averei ei.

Președintele (comitele supremŭ Brennerberg) dice că influința s'a nu póte fi decâtŭ legală. Precum deputații Universitățiĭ îșĭ iau direcțiunea din comuna alegĕtorilorŭ lorŭ, așa și elŭ, comitele, primesce avisurĭ de la guvernŭ. Elŭ n'are nicĭ o poruncă de a lucrá ceva în contra legei și a se pune în oposițiune cu Universitatea.

In cele din urmă se primesce propunerea comisiunei ca sĕ se trimită o representațiune la ministru, după cum a cerutŭ referintele Wolff. Numai Pĕcurariu a votatŭ în contra.

In fine s'a decisŭ ca în 5 Noemvre Univeritatea sĕ se adune spre a alege unŭ casarŭ, fără ca membrii ei sĕ mai fie în deosebĭ invitațĭ. Cu acésta se încheiă ședința.

LICEULU SF. GEORGE.

Cu ocasiunea deschiderei noului liceu-modelŭ St. George din Bucurescĭ, directorulŭ lui d. Hepites a ținutŭ unŭ discursŭ, în care arătă gréua sarcină ce i-s'a impusŭ și responsabilitatea ce și-a luatŭ primindŭ direcțiunea liceului. Responsabilitatea, dise d-sa, depinde în prima liniă de profesorii carĭ au promisŭ concursulŭ lorŭ, în a doua de sîrguința elevilorŭ, în a treia de concursulŭ părinților̆ŭ. Apoi continuà:

Sîrguința elevilorŭ depinde la rêndulŭ sĕu de educațiunea, care o au și care nu póte fi complectă, decâtŭ desvoltândŭ într'acelașŭ timpŭ atâtŭ facultățile lorŭ intelectuale, precum și cele fisice și morale. Vomŭ căutá decĭ cu toții, ca tóte aceste facultățĭ sĕ se desvólte în paralelŭ lucru, ce nu se póte obținé, decâtŭ prin observarea strictă a disciplinei. Disciplina va fi basa întregei nóstre organisațiunĭ și ea se va obținé prin responsabilitatea actelorŭ și prin supunerea imediată la nisce regulĭ nu arbitrarie, ci stabilite de regulamentulŭ scólei, care nu este decâtŭ o imagine a legei sociale, care ea însășĭ nu este decâtŭ imagina legei naturale stăpână pe tóte lucrurile.

Pentru menținerea disciplinei ajutorulŭ părinților̆ŭ ne este indispensabilŭ. Nu este de ajunsŭ, ca copilulŭ sĕ fie disciplinatŭ în scólă, elŭ trebue sĕ fie totŭ astfelŭ pretutindenĭ în familiă și în societate. Părinții, carĭ împărțescŭ cu scóla timpulŭ unui copilŭ, suntŭ responsabilĭ de disciplina copiilorŭ lorŭ. Ce folosŭ, décă elevulŭ în scólă este disciplinatŭ și în familiă i-se permite a nu observá lucrurile prescrise de scólă? Greșala este numai a părinților̆ŭ atuncĭ când copilulŭ nu mai este copilŭ în vreme ce după vêrstă și gradulŭ sĕu de instrucțiune ar fi trebuitŭ sĕ fie totŭ copilŭ. Copilulŭ nu póte și nu trebue sĕ aibă alte obiceiurĭ decâtŭ cele prescrise de scólă. Obiceiurĭ inocente însĕ aducŭ altele, carĭ numai suntŭ totŭ astfelŭ; acestea ajungŭ a stăpâní inima copilului și punŭ pedică la desvoltarea corpului și a inteligenței. Rugămŭ decĭ pe părințĭ sĕ ne vină într'ajutorŭ prin observarea strictă a regulelorŭ prescrise de scólă. Sĕ nu se tolereze în nicĭ într'unŭ casŭ absențe, carĭ n'ar avé motive legitime și bine cumpănite.

Ceremŭ dela elevĭ o supunere órbă milităréscă și spunerea adevĕrului. Orórea de minciună este singura virtute pentru copilŭ, este singura temeliă a disciplinei.

DIVERSE.

Istoria unei fete de milionerŭ și a unui vizitiu ține pe locuitorii din New-York de vr'o câteva sĕptĕmânĭ în agitațiune. Italianulŭ Giovani Morosini mersese la New-York ca simplu marinarŭ. Inițiatŭ de faimosulŭ speculantŭ Iay Gould în misterele din »Wall-Strreet,« cu temerarele și neconsciinciósele sale speculațiunĭ pe la bursă, a adunatŭ mai multe milióne și acum locuește într'o villă mărĕță de lângă laculŭ Hudson. Are mai mulțĭ fii și fiice; părintele și-a crescutŭ fetele prin mânăstirĭ și a îngrijitŭ ca în casa sa sĕ fiă încă totŭ sub continuă îngrijire de călugărĭ și călugărițe, astfelŭ că, cu tótă bogăția, ele îșĭ petrecéu timpulŭ într'o monotoniă ce le omorá cu urîtulŭ. Așa se făcù fiiă-sa cea mai mare, frumósa și culta Victoria, de 24 de anĭ. Suntŭ acum câte-va lunĭ, Morosini luà de vizitiu unŭ bărbatŭ urîtŭ, necioplitŭ, care între altele avé sĕ însoțéscă pe tinerele fete când eșiau la preumblărĭ călare. Mama însĕ dimpreună cu cea mai mică fată, cu Iulia, de cele mai multe orĭ rĕmênea acasă, și astfelŭ Victoria eșiá la preumblare singură numai cu vizitiulŭ. In vinele fetei curgea sânge italianŭ, și pe bună cale visitiulŭ fù primulŭ bărbatŭ cu care făcuse cunoscință: pe la preumblările lorŭ pe romanticele țĕrmurĭ ale Hudsonului se legà între dênșii relațiunĭ de amorŭ și fugiră. In New-York se cununară și ca soțŭ și soțiă întrară în lume. Furiosulŭ Morosini, în locŭ de a netedí scandalulŭ, a pusŭ polițiștĭ sĕ persecute tênĕra pĕreche, și astfelŭ rĕspândì faima despre fiă-sa prin orașulŭ întregŭ. In zadarŭ umblau sĕ dea de urma fugarilorŭ. In fine Victoria cetì într'unŭ diarŭ, că mamă-sa în urma incidentului se bolnăvise greu și de sine se intórse acasă cu bărbatulŭ sĕu. In familiă firesce s'au întêmplatŭ scene înfocate; dér fiindŭ că fata nicĭ nu vrea sĕ audă de aceea, ca sĕ se despărțescă de bărbatulŭ sĕu, familia a ruptŭ orĭ ce legătură cu dênșii, și tênĕra păreche șĭ-a închiriatŭ de-ocamdată o locuință modestă în New-York. Speculanțĭ întreprindĕtorĭ au promisŭ damei, care are o voce fórte plăcută, câte o sută de dolarĭ pe câte o seră, décă va jucá în vr'unŭ teatru seu concertŭ; dér bărbatulŭ nicĭ sĕ audă nu vrea de așa ceva și declarà, că este elŭ în stare a-șĭ țlné cinstitŭ nevasta, și decĭ sĕ-i lase în pace. De pace au lipsă în adevĕrŭ, căcĭ după atâta agitațiune și iritațiune acum amêndoĭ zacŭ bolnavĭ.

BIBLIOGRAFIĂ.

„Teoria lui Rösler,“ studii asupra stăruinții Românilorŭ în Dacia Trăiană, de A. D. Xenopol, a apărutŭ și și-o póte procurá orĭ cine dela Redacția »Gazetei Transilvaniei.« Prețulŭ 3 fl. 50 cr.

„Aritmetica generală și specială,“ manualŭ dindacticŭ elaboratŭ în usulŭ preparandielorŭ (scólelorŭ normale), scólelorŭ comerciale și medie, cum și a tuturorŭ privațilorŭ, de Teodorŭ Ciontea, profesorŭ preparandialŭ. Aradŭ 1884. Prețulŭ 1 fl. 50 cr. séu 3.75 lei noi.

Compendiu de geografiă universală prelucratŭ în usulŭ scólelorŭ medie și alŭ preparandielorŭ, cu 18 figurĭ originale în textŭ, de Teodorŭ Ciontea, profesorŭ preparandialŭ. Edițiunea II. Aradŭ 1884. Prețulŭ 1 fl. 50 cr. séu 3.75 lei noi.

Economia rurală, revistă mensŭală de agricultură, comerciu și industrii agricole, fundată de P. S. Aurelianŭ, agricultorŭ. Bucurescĭ 1884. Fascicula pe Augustŭ cuprinde: A. de la Muru. — Cronica agricolă și economică: Crisa agricolă în Europa. — Concurența transocénică. — Agricultura nóstră față cu acéstă concurență — Schimbarea sistemului de cultură urmatŭ. — Mai multă păstoriă. — Intemeiarea industriei alăturĭ cu agricultura. — Filoxera și mijlócele de a o stêrpí. — Mĕsurĭ de luatŭ. — Electricitatea contra filoxerei. — Sulfurulŭ de carbonŭ și sulfo-carbonatele alcaline. — Datoria guvernului față cu filoxera. — B. S. Moga. — Situațiunea agricolă în Regatulŭ-Unitŭ pe anulŭ 1883. Casele de creditŭ agricolŭ. Locomobile din fabrica domnilorŭ R. Hornsby et Sons, Limited, Grantham (Englitera.) P. Antonescu. — Proporțiunea Taninului în diferite esențe forestiere. B. S. Moga. — Cultura inului. L. Bercescu. — Corespondență agricolă. — Starea recoltelorŭ în unele comune din Plasa Neajlovŭ, județulŭ Vlașca. George I. Golgoténŭ. — Idem în județulŭ Doljŭ. B. S. Moga. — Revista meteorologică și Tablou de observațiunĭ meteorologice pe luna Augustŭ (st. n.)

☞ Cu numerulŭ acesta se finesce cuartalulŭ alŭ III-lea de abonamentŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

cu limba latină față cu cea grécă. Pe cândŭ Romanii eșiră cu cuceririle lorŭ dintre țĕrmurii Italiei spre sudŭ și spre ostŭ, limba grécă îșĭ viețuise véculŭ de aurŭ séu trecuse peste punctulŭ de culminațiune alŭ desvoltării sale, — muriseră deja principii oratorilorŭ și ai poeților̆ŭ grecĭ. Istoria ne spune, că Pitagora, unulŭ din cei șépte înțeleptĭ ai Greciei, a venitŭ la Italia pe timpulŭ lui Tarcviniu Superbulŭ, alŭ ultimului rege romanŭ, pe când la Romanĭ nu putea fi încă vorba de vre-o literatură.

Limba latină e rudită cu limba grécă, însĕ nu ca fiică a limbei grecescĭ culte, ci ca soră nu numai a acesteia, ci și a altorŭ limbĭ din Asia-apusénă, ca: a limbei sanscrite, persice, germane, și ceva mai departe și a celei slavice și semitice. Dintre acestea ea a fostŭ în vechime celŭ mai lățitŭ și mai înaintatŭ dialectŭ în Europa sudvestică. Ea este nemijlocitŭ o fiică a limbei grece străvechĭ, adecă a limbei pelasgo-grece, din care s'a născutŭ și elenica, care a înfluințatŭ asupra dênsei, după cum se va vedé mai departe.

Décă, pentru a cunósce mai bine unŭ lucru, este de lipsă elementulŭ istoricŭ alŭ sĕu, apoi cu atâta mai necesară este spre cunoscința temeinică a unei limbĭ și spre a arĕtá influința uneia asupra alteia istoria ei — acésta este óreșĭ cum tractarea pragmatică a limbei în genere. Istoria limbei latine ne va arĕtá de sigurŭ, de unde se trage acestŭ idiomŭ, ce fase a percursŭ, cum s'a făcutŭ aceea ce a fostŭ, și cum a apusŭ. Istoria limbei ne va arĕtá mai departe nu numai sórtea sa esternă, ci va căutá a și demonstrá, cum limba s'a schimbatŭ în ființa sa. Căcĭ latina nicĭ în acéstă privință n'a rĕmasŭ statornică. Ea s'a desvoltatŭ mereu, a devenitŭ fluentă, a primitŭ și a lăpĕdatŭ cuvinte și forme în decursulŭ timpului. Căcĭ nu putemŭ sĕ ne închipuimŭ o limbă viă ca unŭ elementŭ aflătorŭ în stare de odihnă, stândŭ în locŭ și remânêndŭ amorțitŭ.

Precum spiritulŭ omenescŭ este mișcăciosŭ și nestatornicŭ, astfelŭ este și vorbirea, ce purcede și depinde dela elŭ. La limba latină încă se póte constatá acésta din tóte punctele de vedere, că ea a mersŭ înainte și că în cursulŭ timpului s'a schimbatŭ desvoltându-se, primindŭ și lăpĕdândŭ cuvinte și forme.

Indată ce Romanii au venitŭ în atingere nemijlocită cu Grecii în Sicilia și în Grecia propriă, a trebuitŭ sĕ încépă și influința limbei grece asupra celei latine; fiind-că, precum s'a mai arĕtatŭ la unŭ locŭ, pe acelŭ timpŭ limba grécă trecuse prin perióda de aurŭ.

Pentru a puté constatá acésta mai ușorŭ, mĕ voiu țlné și eu de periodisarea istoriei limbei latine, adecă spre a dá unŭ prospectŭ mai lămuritŭ alŭ influenței limbei grece asupra celei latine, din punctŭ de vedere alŭ formării cuvintelorŭ și alŭ desvoltării literaturei ei, voiu împărțĭ și eu lucrarea de față, care în faptă nu este alta decâtŭ o espunere istorică a limbei latine în asemĕnare cu cea grécă, în patru părțĭ, numite periόde.

Perióda I.

Acésta începe din timpulŭ, cândŭ limba pelasgo-latină s'a despărțitŭ de cea grécă străvechiă séu pelasgo-grécă, și duréză până la înălțarea Romei în fruntea confederațiunii latine, séu dintr'unŭ timpŭ nehotărîtŭ până pe la anulŭ 570 a. Chr. Limba pelasgo-latină, desbinându-se de cea grécă străvechiă séu pelasgo-grécă, câștigà terenŭ în Italia mediă și în Lațiu și se desvoltà acolo într'unŭ idiomŭ deosebitŭ. Dreptŭ monumente literare din acéstă periódă avemŭ numai câteva notițe sigure; isvorulŭ principalŭ însĕ este numai și numai limba însașĭ.

Limba latină este, după cum s'a arĕtatŭ puținŭ mai nainte, soră cu limba grécă, ce o întêmpinămŭ în literatura Elinilorŭ, — prin urmare cu limba grécă clasică; pentru că amêndouĕ au odrăslitŭ dintr'una și aceiașĭ trupină, — dintr'o trupină comună, din limba grécă stravechiă séu pelasgo-grécă vechiă. Și acéstă trupină fundamentală comună este éră unŭ ramŭ alŭ marei și forte lățitei grupe de limbĭ indogermane, care grupă și-a avutŭ patria séu légăn ulŭ în Asia-apusénă, după cum s'a doveditŭ cu deplină siguranță prin cercetările cele mai nouĕ. (Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.45
Rentă de aurŭ 4% . . .	93.25
Rentă de hârtiă 5% . .	88.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	103.25
Bonurĭ rurale ungare . .	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	99.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.20
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.60
Renta de hărtiă austriacă	80.95
Renta de arg. austr. . .	82.15
Renta de aurŭ austr. . .	103.10
Losurile din 1860 . . .	134.90
Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Act. băncei de creditŭ ung.	282.50
Act. băncei de creditŭ austr.	283.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	$9.68^{1}/_{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.80
Londra 10 Livres sterlinge	121.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Septemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .		
Renta rom. amort. (5%) . .	» $96^{3}/_{8}$	»
» convert. (6%) . .	»	»
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	»
Credit fonc. rural (7%) . .	» $102^{3}/_{8}$	»
» „ „ (5%) . .	„	„
» » urban (7%) . .	»	»
» » » (6%) . .	»	»
» » » (5%) . .	»	»
Banca naţională a României	» 1395	»
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	» $369^{1}/_{2}$	» 372
« » » Naţională . .	» 243	»
Aurŭ	» 6. .%	» 6·6%
Bancnote austriace contra aurŭ	» . . .	» .

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 11 Octomvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.07	Vênd.	9.08
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.67
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.94
Galbenĭ	»	5.64	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 27 Septemvre 1884.

Vêndĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Tem. Dimitriadi	G. Mendl	Grâu	500	60—	69	—	Caicŭ
G. Mendl	I. D. Nicolopulo & C-ie.	Porumbŭ	200	$58^{1}/_{4}$	55	—	Magasiă
M. Cohen	dt.	„	210	59—	55	50	»
dt.	dt.	„	220	$60^{1}/_{2}$	57	—	»
Soc. Comercială	Peirano Fils & C-ie.	Orzŭ	150	$48^{1}/_{2}$	47	—	»
F. Marchiani	Louis Dreyfus & C-ie.	»	300	46—	41	—	Magasiă
Soc. Comercială	Fechner	Grâu	50	$60^{1}/_{2}$	80	—	Caicŭ

Tipografia Alexi Braşovŭ.